

Luonnonvarakeskuksen tilasto-ohjelma

Luonnonvarakeskuksen tilasto-ohjelma

2022–2024

Luonnonvarakeskus, Helsinki 2022

Luonnonvarakeskuksen tilasto-ohjelma

Luonnonvarakeskuksen tilasto-ohjelma

2022–2024

Alkusanat

Tähän ohjelmaan on koottu Luonnonvarakeskuksen (Luken) tilasto-ohjelmaan kuuluvat tilastot, tilastokyselyt ja tilastoihin liittyvät palvelut. Ohjelmassa esitellään myös lähivuosien tilastoinnin keskeiset kehittämistoimet. Luken tilasto-ohjelma linkittyy kiinteästi Luken strategian mukaisiin uusiin ilmiö- ja haastepohjaisiin tutkimusohjelmiin. Tavoitteena on lisätä tilasto- ja tutkimusohjelmien välistä yhteistyötä entisestään. Näin voimme tarjota asiakkaillemme entistä monipuolisempaa ja kattavampaa tietoa eri aihealueilta.

Julkaistavien tilastojen lisäksi palvelemme käyttäjiä tarjoamalla tietopalvelua ja erilaisia tietotuotteita. Tilaston käyttäjän kannalta keskeinen palvelu on luke.fi/tilastot -verkkopalvelu ja tilastotietokanta, jonka tiedot ovat käytettävissä kaikille avoimena datana. Uudistettu saavutettava verkkosivusto julkaistiin huhtikuussa 2022. Uudistunut luke.fi-verkkopalvelu vastaa tähän tavoitteeseen ja sivuston kehitystyö jatkuu asiakaspalautteen pohjalta.

Luke yhtenä Suomen neljästä tilastoviranomaisena on keskeinen osa tilastoekosysteemiä. Tilastoekosysteemin kehittämislinjaukset vuosille 2021–2023 julkaistiin vuonna 2020. Luke toteuttaa yhteisesti sovittuja kehittämislinjauksia toteuttamalla tätä tilasto-ohjelmaa kiinteässä yhteistyössä muiden kanssa.

Tilasto-ohjelma päivitetään vuosittain ja käytämme sitä runkona keskustellessamme käyttäjien kanssa heidän tarpeistaan tilastoinnin kehittämiseksi. Vuoden 2022 päivitystä varten kävimme laajan sidosryhmäkierroksen tietotarpeista. Kaikki tarpeet kirjattiin ylös ja niiden toteuttamisesta käytiin keskustelua. Kaikkiin tietotarpeisiin emme pysty vastaamaan, mutta suurin osa tietotarpeista nousi kehittämislistalle. Kunkin sektorin osalta kehittämisen tiekartta on tehty ja sitä päivitetään säännöllisesti peilaamaan muuttuvia tarpeita.

Luken tilasto-ohjelman kautta tavoitteemme on tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi ja päätösten vaikutusten seurantaan. Tilastointiin uusia tarpeita tuovat ainakin Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal) ja Pellolta pöytään (Farm to Fork) -strategia kuin myös biotalousstrategia. Lisäksi tietotuotannolla tuetaan YK:n kestävän kehityksen indikaattoreiden (SDG) tuottamista.

Mari Ylä-Jarkko

Luonnonvarakeskuksen tilastojohtaja

Kirjoittajat: Esa Katajamäki, Jaana Kyyrä (luku 3), Aarre Peltola (luku 4), Mika Rahikainen (luku 5), Riitta Salo-Kauppinen (Luku 6.1), Janika Seppälä (Luku 6.2), Pirjo Ainola (Luku 7), Eeva Vaahtera (kuvat), Luken tilastojen vastuuhenkilöt (Liitteet 1 ja 2). Kaikki kirjoittajat ovat Luonnonvarakeskuksesta.

Asiasanat: biotalouden tilastot, maataloustilastot, kalatilastot, riistatilastot, metsätilastot, Suomen viralliset tilastot (SVT), tilastolliset tiedonkeruut, viestintä

Sisällys

1. Johdanto	5
1.1. Tilasto-ohjelman rajaus	5
1.2. Luken tilasto-ohjelma ja tutkimusohjelmat	5
2. Tilastoinnin kehittämisen painopisteitä.....	7
3. Maataloustilastot	10
4. Metsätilastot.....	12
5. Kala- ja riistatilastot.....	14
6. Viestintä ja tiedon käytön edistäminen	16
6.1. Tilastoviestintä Lukessa	16
6.2. Uusi luke.fi – käyttäjälähtöisyyttä saavutettavasti	17
6.3. Tietotuotteet ja palvelut.....	18
7. Luken tilastojen tietolähteet.....	19
8. Luken rooli tilastoekosysteemissä	20
9. Liitteet	22
Liite 1. Luonnonvarakeskuksen tilastot.....	22
Liite 2. Luonnonvarakeskuksen tilastokyselyt.....	22

1. Johdanto

1.1. Tilasto-ohjelman rajaus

Tähän ohjelmaan on koottu kaikki Luonnonvarakeskuksen (Luken) tuottamat tilastot ja niihin liittyvät kehittämistoimenpiteet. Luken tilastot on tässä ohjelmassa luokiteltu kolmeen aihealueeseen: maatalous-, metsä- sekä kala- ja riista. Luke toimii tilastolain (280/2004) mukaisesti yhtenä Suomen neljästä tilastoviranomaisena. Muut tilastoviranomaiset ovat Tilastokeskus, Terveystieteiden tutkimuskeskus ja Tulli. Tilastoviranomaisilla on oikeus kerätä tietoja tilastotarkoituksiin tilastolaissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella. Tilastolain lisäksi Luken tilastojen tuottaminen perustuu lakiin ruoka- ja luonnonvaratilastoista (562/2014) ja lakiin Luonnonvarakeskuksesta (561/2014).

Luken työjärjestyksen mukaisesti Tilastopalvelut-yksikkö vastaa Luken tilasto-ohjelmasta. Tilasto-ohjelma käsittää Luken tilastoviranomaisena tuottamat tilastot. Tilasto-ohjelman sisältöä tarkistettiin vuoden 2021 alussa, jolloin osa aikaisemmin tilasto-ohjelmaan sisältyneistä tehtävistä siirtyi Luken viranomais- ja asiantuntijapalvelut ohjelmaan (VOAS). Näiden muutosten jälkeen Luken tilasto-ohjelma rajautuu entistä selkeämmin laissa ruoka- ja luonnonvaratilastoon (27.6.2014/562) määriteltyihin tilastoihin. Tämän lain 2§ mukaisesti Luonnonvarakeskus tuottaa ja julkaisee tilastot, jotka koskevat:

- 1) *maatalouden rakennetta, tuotantomenetelmiä ja -panoksia, peltokasvi-, puutarha- ja kotieläintuotantoa, tuotannon vaikutuksia ympäristöön sekä maataloustuotteiden hintoja;*
- 2) *metsien taloudellista hyödyntämistä, puumarkkinoiden toimintaa, metsien hoitoa ja metsien suojelua;*
- 3) *kalastusta, vesiviljelyä, kalataloutta ja kalastustuotteiden markkinoita;*
- 4) *elintarvikkeiden turvallisuutta.*

Luken tilasto-ohjelmaan kuuluvat tilastot on kuvattu liitteessä 1. Tilasto-ohjelmaan kuuluu myös tilastoihimme liittyvät tilastokyselyt, jotka on kuvattu liitteessä 2, sekä tilastojen julkaisemiseen liittyvät verkkopalvelut ja julkaisut.

1.2. Luken tilasto-ohjelma ja tutkimusohjelmat

Luken tilasto-ohjelma linkittyy kiinteästi Luken uudistetun strategian mukaisiin ilmiö- ja haastepohjaisiin tutkimusohjelmiin. **Kannattava ja vastuullinen alkutuotanto (Alku)** -ohjelman haasteena on alkutuotannon riittävyyden turvaaminen ja kannattavuuden parantaminen kestävästi. Maa- ja kalatalouselinkeino kamppailevat tuottavuus-, kannattavuus- ja kestävyysongelmien kanssa, ja metsätalouden merkittävimpiä kysymyksiä ovat puuntuotannon riittävyys ja toisaalta metsien käytön kestävyys. Luken tilastot luovat hyvää tietopohjaa tämän ohjelman tutkimukselle. **Biokiertotalous (Kierto)** -ohjelman haasteena on uusiutuvien luonnonvarojen ja raaka-aineiden käyttö viisaasti ja kestävästi. Ruokahävikin tilastoinnin kehittäminen on esi-merkki Kierto- ja Tilasto-ohjelman välisestä yhteistyöstä.

Ilmastoviisas hiilenkierto (Maa-ilma) -ohjelman haasteena on globaalin ilmastokriisin ja sen ekosysteemi-vaikutusten selättäminen. Luken tilastoja käytetään mm. kasvihuonekaasulaskel-

mien pohjatietona. Erityisesti metsätilastot luovat hyvää tietopohjaa tämän ohjelman tutkimukselle. **Sopeutumis- ja palautumiskykyinen biotalous (Puskuri)** -ohjelman haasteena on luonnon ekosysteemien, tuotantojärjestelmien sekä yhteiskunnan välisten monimutkaisten vuorovaikutussuhteiden kokonaisvaltainen hahmottaminen ja kyky säilyttää toimintakyky muuttuvissa olosuhteissa. Luken tilastoista esimerkiksi kaupallisen kalastuksen saalistilastot ja vapaa-ajankalastustilasto luo tietopohjaa tälle ohjelmalle.

Viranomais- ja asiantuntijapalvelut (VOAS) -ohjelma tuottaa tietoa, palveluita ja asiantuntemusta yhteiskunnan tarpeisiin ja vastaa Lukelle kuuluvien viranomais tehtävien hoitamisesta. Tehtävät pohjautuvat kotimaiseen ja kansainväliseen lainsäädäntöön ja niiden velvoitteiden täyttämiseen. Vuoden 2021 alussa osa aikaisemmin tilasto-ohjelmaan sisällyneistä toiminnoista siirtyi VOAS-ohjelmaan. Osan tilastopalvelut yksikön tiedonkeruista siirryttyä VOAS-ohjelmaan yhteistyö tilasto-ohjelman ja VOAS-ohjelman välillä on tiivistynyt entisestäänkin. VOAS-ohjelman puitteissa kerätyt aineistot ovat merkittävä osa tilastojen lähdeaineistoa.

Luonnonvarakeskuksen tilastotuotanto

Maa-, metsä- ja kalatilastot kaikkien saatavilla – historiaa unohtamatta

Tuotamme maatalous-, metsä-, sekä kala- ja riistatilastot kestävän päätöksenteon tueksi

Kuva 1. Luonnonvarakeskuksen tilastotuotanto

2. Tilastoinnin kehittämisen painopisteitä

Tilastoekosysteemin strategisiksi tavoitteet vuosille 2021–2023 ovat tilastojen arvon ja merkityksen esille tuominen yhteiskunnassa, tietojen käytön edistäminen ja kumppanuuksien hyödyntäminen ja syventäminen. Lukessa olemme edistäneet ja edistämme edelleen näiden tavoitteiden saavuttamista monelle eri tavalla.

Tilastojen kehittämisessä panostamme tietosisältöjen uudistamiseen, uusien tietolähteiden käyttöönottoon, tilastotuotantoprosessin kehittämiseen ja automatisointiin sekä yhteistyön tiivistämiseen tilastoekosysteemissä. Tilastojen tietosisältöön liittyviä kehittämistarpeita nousee tilastojemme käyttäjien tarpeista, uusista ilmiöalueista ja EU:n ohjelmista. Huoli ruokaturvasta ja maatalouden kannattavuudesta näkyy tilastotuotannossa uusina ja entistä nopeimpina tietotarpeina. Luken uudistetut verkkosivut otettiin käyttöön huhtikuussa 2022 ja näitä kehitetään edelleen. Luken tilastotuotannon prosessia kehitetään toimintatapojen uudistamisprojektissa.

Tilastojen käyttäjien tietotarpeet

Kartoitimme Luken tilastojen käyttäjien tietotarpeita syksyllä 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana 19 asiakastapaamisessa. Luken henkilöstölle järjestettiin webinaari ja sisäisiä tilasto-ohjelmaan liittyviä kokouksia. Lisäksi olemme koostaneet yhteen muuta kautta saamamme tilastojen kehittämistarpeet. Kaikkiaan saimme noin 200 kehittämis ehdotusta Luken tilastoihin ja muuhun tiedontuotantoon liittyen.

Tilastojemme käyttäjät tarvitsevat lisää tietoa esimerkiksi ilmastonmuutoksesta, luonnon monimuotoisuudesta, alkutuotannon kannattavuudesta, päästöistä, hiilensidonnasta, ravinteista, turvemaista, energian kulutuksesta ja tuotannosta, suojelualueista, metsävaroista, hakkuuta-voista, metsätuhoista, metsänomistuksesta, luonnontuotealasta, uusista innovaatioista, nykyistä kattavammista hintatilastoista (esimerkiksi hintoja tuotantoketjun eri vaiheissa), sivusaa-leista ja vastuullisuudesta ja useasta muusta eri aiheesta. Kehittämistarpeet on kuvattu sekto-reittain kappaleissa 3–5.

Osa esitetyistä kehittämistarpeista on toteutettavissa, mutta kaikkia esiin nousseita kehittämistarpeita emme pysty toteuttamaan. Sektorikohtaisissa kuvauksissa keskitytään niihin kehittämistoimiin, jotka olemme priorisoineet toteutettavaksi tämän ohjelmakauden aikana. Tämän tilasto-ohjelman liitteessä 1 (Luonnonvarakeskuksen tilastot) on esitetty tilastokohtaisesti päätetyt kehittämistoimenpiteet. Muut esitetyt kehittämistarpeet jäävät osaksi kehittämissalkkuemme, joita priorisoimme ja toteutamme mahdollisuuksien mukaan vuosittain esimerkiksi osana tilastojen tuotantojärjestelmien uudistamista.

Joidenkin tilastojen osalta tilastojen käyttäjät toivovat nykyistä nopeampia julkistusaikatauluja. Lisäksi tilastojen käyttäjät toivovat ilmiö/aihealueittaisten tietojen kokoamista yhteen palveluun, esimerkiksi ilmastonmuutokseen liittyvien tilastojen kokoaminen yhteen paikkaan. Luken tilastojen toivotaan julkaisevan edelleen muiden tuottamia tietoja, kuten metsävarat ja metsien monimuotoisuus. Luke on julkaissut uudet verkkosivut keväällä 2022 ja näillä sivuilla pyritään vastaamaan mahdollisimman hyvin tilastojen ja muiden Luken tietojen käyttäjien tietotarpeisiin. Kuvaus Luken tilastojen uudesta verkkopalvelusta ja tilastoviestinnästä on kappaleessa 6.

Osa tilaston käyttäjistä toivoi tilastoestimaattien otantavirheen nykyistä tarkempaa julkaisemista niissä tilastoissa, joiden tiedonkeruu tehdään otantatutkimuksella. Nämä tilastot sisältävät epävarmuutta, jonka määrä tilastojen jatkokäyttäjien on syytä ottaa huomioon. Tulemme lisäämään otantavirheiden julkaisemista asiakaspalautteen mukaisesti.

Maakuntaluokitus tilastojen alueluokitukseksi

Olemme päättäneet maakunta-aluejaon käyttöön ottamisesta pääosassa tilastojamme. Käytännössä tämä tarkoittaa mm. sitä, että maataloustilastoissa siirrytään käyttämään maakuntia nykyisten ELY-keskusten sijasta. Muilla Luken tilastoalueilla maakunta-alueuokitus on jo osittain käytössä. EU-alueen vakiintunut tilastollinen alueluokitus on ns. NUTS-aluejako. NUTS3 -tason alueet vastaavat pääsääntöisesti maakuntia. Tilastojen aluejaon muuttaminen maakunnaksi yhtenäistää tilastoissa käytettäviä aluejakoja Suomessa. Luken tilastojen alueluokitusten yhtenäistäminen pyritään toteuttamaan vuoden 2023 loppuun mennessä. Hallinnollisten aluejakojen lisäksi tarvitaan muita alueluokituksia, joiden muodostamiseksi tarvitaan tilastoitavista kohteista nykyistä enemmän koordinaattitietoja.

Tilastolainsäädännön kehittäminen

Tilastojen tietosisältöä uudistetaan EU:n asetusmuutosten myötä. Luken tilastotuotannosta 67 prosenttia säätelee EU:n tilastoasetukset. Maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevia tilastoja koskevalla SAIO-asetusehdotuksella¹ pyritään edistämään vuoden 2020 maataloustilastostrategiaan sisältyviä keskeisiä tavoitteita, joita ovat korkealaatuisten, tietotarpeisiin tehokkaasti ja vaikuttavasti vastaavien tilastojen tuottaminen sekä tilastojen vertailukelpoisuuden ja koherenssin parantaminen. Trilogivaihe alkoi Ranskan puheenjohtajakaudella vuoden 2022 alussa ja asetus saadaan todennäköisesti hyväksyttyä vuoden 2022 aikana.

EU-tilastoasetukset eivät suoraan säätele Luken metsätilastoja ja niiden tuottamista. Tilastojen toimittaminen Eurostatille ja muihin kansainvälisiin tilastotarpeisiin on perustunut vapaaehtoisuuteen. Tilanne voi jatkossa muuttua, sillä Eurostatissa on käynnistynyt selvitys ns. EFA (European Forest Accounts) tilastojen lakiperusteisuudesta. Käynnissä oleva kalataloustilastojen EU-lainsäädännön muuttuminen ei tiedossa olevien suunnitelmien mukaan tule johtamaan kovin suuriin muutoksiin kalatilastoissamme. Kalatilastoissa, kuten muissakin tilastoissamme huomioimme kansalliset mm. hallinnon ja tutkimuksen tietotarpeet.

EU-Tilastoasetusten lisäksi kansallisen tilastolainsäädännön uudistaminen on käynnissä. Kansallisen tilastolain ja lain Tilastokeskuksesta aikataulutavoitteena on uudistettujen lakien voimaantulo vuoden 2023 alusta. Lakiesitykset sisältävät uudistuksia liittyen lähinnä Tilastokeskuksen tutkijapalveluiden määrittäminen lakisääteiseksi tehtäväksi ja aineistojen nopeaan saamiseen tutkijakäyttöön. Tämän lakivalmistelun rinnalla valmistellaan tiekarttaa tilastolainsäädännön jatkekehittämisen pohjaksi.

Euroopan tilastoja koskevaa asetusta (asetus (EU) N:o 223/2009) ollaan myös päivittämässä. Asetuksen tarkistuksella pyritään sovittamaan se digitaali-aikaan ja vahvistamaan tilastolaitos-

¹ Komission 2.2.2021 antama ehdotus asetukseksi maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevista tilastoista sekä asetusten (EY) N:o 1165/2008, (EY) N:o 543/2009 ja (EY) N:o 1185/2009 ja neuvoston direktiivin 96/16/EY kumoamisesta (COM (2021) 37 final).

ten valmiuksia niin, että ne olisivat reagoitukykyisempiä ja kykenisivät tuottamaan tilastoja nopeammin. Tilastojen käyttäjien kuuleminen asetuksen uudistuksen päälinjauksista järjestettiin alkuvuonna 2022. Asetuksen uudistamisen valmistelu jatkuu huomioiden tilastojen käyttäjien antama palaute.

Yhteistyön tiivistyminen tilastoekosysteemissä

Luonnonvarojen, vihreän kehityksen ja ympäristön tilastoinnin aihealueelle on perustettu yhteistyöryhmä. Ryhmässä ovat mukana Tilastokeskus, Luke ja Syke. Tilastokeskuksen edustaja toimii yhteistyöryhmän puheenjohtajana ja Luken edustaja varapuheenjohtajana. Ryhmä aloitti toimintansa toukokuussa 2022. Lisäksi jatkamme ja tiivistämme mahdollisuuksien yhteistyötä mukaan tilastoekosysteemissä mm. tiedonkeruiden, tilastojen julkaisemisen ja aineistojen hyödyntämisen osalta.

Uudet tietolähteet ja tiedonkeruiden kehittäminen

Luken tiedonkeruiden keskeisenä tavoitteena on pitää tiedonantajien vastausrasite mahdollisimman alhaisena. Olemme jo pitkään olleet edelläkävijöitä hallinnollisten aineistojen hyödyntämisessä. Tällä hetkellä käynnissä on useita hankkeita uusien tietoaaineistojen hyödyntämiseksi tilastoissamme. Olemme selvittäneet satelliittiaineistojen hyödyntämismahdollisuuksia satotietojen estimoimiseksi ja tämä työ jatkuu edelleen. Lisäksi selvitämme tulorekisterin, Fingridin datahubin (yhteinen järjestelmä, jonne kootaan tiedot sähkönkäytöstä kaikista Suomen noin 3,7 miljoonasta sähkönkäyttöpaikasta), kansalaishavaintoihin (esimerkiksi Omariista- ja mahdollisesti tulevaisuudessa Omakala-palvelu) perustuvien aineistojen sekä maatilojen omissa järjestelmissä (kasvinsuojeluaineiden käyttötiedot) olevien tietojen käyttömahdollisuuksia tilastojen lähtöaineistona.

Tilastokyselyissä olemme ottaneet käyttöön vahvan suomi.fi -tunnistautumisen useassa tiedonkeruussa. Mobiilivastaamisen mahdollistaminen tilastokyselyssä on toteutettu ensimmäisissä tilastokyselyissä ja tätä mahdollisuutta laajennetaan jatkossa. Luken tilastotiedonkeruiden kuvaus ja niihin liittyvät kehittämissuunnitelmat on esitetty kappaleessa 7 ja liitteessä 2.

Luke osallistui tilastojen vertaisarviointiin

Euroopan tilastojen vertaisarvioinnin avulla varmistetaan, että Euroopan viralliset tilastot ovat vertailukelpoisia ja niiden laatu on yhdenmukainen. Suomessa vertaisarvioinnin toteutti Euroopan Statistical Governance Advisory Board (ESGAB). Arviointikäynti tehtiin marraskuussa 2021. Eurostat julkaisi vertaisarvioinnin tulokset 23.3.2022. Raportissa ei tullut mitään huomautettavaa Euroopan tilastoja koskevien käytännėsääntöjen noudattamisesta. Luonnonvarakeskuksen (Luke) tilastotoimi oli mukana arvioinnissa yhtenä neljästä Suomen tilastoviranomaisesta. Raportin mukaan Luken tilastotoimen vahvuuksina on tilastotoiminnan itsenäisyys suhteessa tutkimustoimintaan sekä tilastotuotannon että päätösvallan osalta. Itsenäinen asema taataan paitsi tilastolaissa (280/2004), myös laissa Luonnonvarakeskuksesta (561/2014) ja Luken työjärjestyksessä.

Luken tilastoinnin kehittämiskohteiksi nostettiin tilastotuotannon yhtenäistäminen ja julkaisemiseen liittyviä kehittämistarpeita. Nykyinen tilastotuotanto noudattaa vielä osin aiempien organisaatioiden käytäntöjä. Verkkosivujen osalta tilastojen menetelmäselosteet eivät vielä noudata kansainvälistä mallia. Lisäksi raportissa kiinnitettiin huomiota siihen, että tilastojen revisio-

politiikkaa ei ole kuvattu tilastojen verkkosivuilla ja julkistuskalenteri on tehty vain vuodeksi kerrallaan. Myös verkkosivujen kielisyyttä toivottiin laajennettavan kattamaan englannin nykyistä laajemmin. Nämä kehittämistoimenpiteet on pääosin toteutettu huhtikuussa 2022 julkaistuilla uusille verkkosivuilla. Toimenpiteet vielä toteuttamattomien verkkosivuihimme liittyvien suositusten osalta, kuten uusien laaturaporttien julkaiseminen, pyritään toteuttamaan vuoden 2022 aikana.

Teimme vertaisarvioinnin suosituksiin liittyvien kehittämiskohteiden toimenpidesuunnitelman toukokuussa 2022 ja sen toteuttamista seurataan vuosittain.

3. Maataloustilastot

Maataloustilastojen esittely

Luke tuottaa tilastoja maatilojen rakenteesta, kasvinviljelystä, puutarhatuotannosta, kotieläintuotannosta ja maataloustuotteiden tuottajahinnoista. Maataloussektoriin kuuluu kaikkiaan 23 tilastoa, joista 20 on ESS-tilastoja ja 15 SVT-tilastoja. ESS-tilastojen tuottamista säädellään suoraan EU:n tilastoasetuksella tai tilastoja käytetään muiden ESS-tilastojen lähdeaineistoina. Tilastojen tarkemmat tiedot löytyvät liitteestä 1.

Maataloustilastojen merkitys korostuu tulevina vuosina mm. erilaisten ohjelmien ja mm. ilmastomuutoksen tavoitteiden seurantaan liittyvien tietotarpeiden seurauksena. Euroopan unionin uuden ohjelmakaudella jäsenmaat asettavat tavoitteita, joiden toteutumista tulee seurata. Tavoitteiden toteutumista seurataan tilastojen avulla. Lisäksi tarvitaan uusia indikaattoreita, jotka näyttäisivät kehityssuunnan.

Sekä EU:ssa että Suomessa tarvitaan entistä enemmän tietoa luomutuotannosta. Uusien EU:n tilastosäädösten myötä Suomen raportointivelvollisuus luomutuotannosta lisääntyy, ja myös kansallisesti on suuri tarve nykyistä laajemmasta luomutuotannon tilastoinnista.

Koronapandemian myötä kiinnostus huoltovarmuutta kohtaan on noussut uudelle tasolle. Maataloustuotteilla ja näin myös maataloustilastoilla on merkittävä rooli kansallisessa huoltovarmuudessa. Ilmastomuutoksen torjunnassa siirtyminen fossiilisesta energiasta uusiutuviin energiamuotoihin on keskeisessä asemassa. Luken tuottaman tilaston avulla voi seurata maa- ja puutarhatalouden energiankäyttöä energialähteittäin.

Suomessa maataloudessa on jo pidemmän aikaa ollut käynnissä voimakas rakennemuutos. Tilojen lukumäärän vähenemisen lisäksi maa- ja puutarhataloudessa tehty työ on vähentynyt, vaikka tuotannon määrä on pysynyt ennallaan. Toisaalta palkatun työvoiman ja varsinkin ulkomaisen kausityövoiman saatavuuden merkitys on kasvanut.

Tuotamme kuukausittain tilastoja maidontuotannosta ja maitotuotteiden valmistamisesta, lihan tuotannosta, maataloustuotteiden tuottajahinnoista sekä ulkomaankaupasta. Neljännesvuosittainen tilastotuotantomme koskee kananmunien tuotantoa sekä teollisuuden ja kaupan viljan osto-, käyttö- ja varastotietoja. Muut maataloustilastot ilmestyvät pääsääntöisesti vuosittain.

tain. Vuosina 2021 ja 2022 julkaisimme useita harvemmin julkaistavia vuoden 2020 maatalouslaskentaan liittyviä tilastoja.

Kerran kymmenessä vuodessa tehtävän maatalouslaskenta saatiin päätökseen alkuvuodesta 2022. Maatalouslaskenta kattaa kaikki Suomen maatalous- ja puutarhayritykset. Kyselyyn vastasi lähes 90 prosenttia viljelijöistä. Tilastotutkimuksen ennakkolliset tulokset julkaistiin 2021 ja lopulliset tiedot vuonna 2022. Tuloksia julkaistiin viidessä erässä: maa- ja puutarhatalouden energiankulutus, maatalous- ja puutarhayritysten työvoima, maatalous- ja puutarhayritysten muu yritystoiminta, kotieläinten elinolot ja viljelysmaan hoito ja kastelu. Maatalouslaskennan aineisto toimitettiin tilatasolla ilman tunnistetietoja EU:n tilastoviranomaiselle Eurostatille alkuvuodesta 2022. Aineisto muodostaa myös kansallisesti merkittävän tutkimusaineiston.

Maataloustilastojen kehittäminen

Seuraavassa on esitelty sektorille kuuluvien tilastojen merkittävimmät tiedossa olevat uudistukset lähivuosille. Tilastojen tietosisältöä uudistetaan EU:n asetusmuutosten myötä. Tilastojen tietosisällössä huomioimme myös kansalliset tietotarpeet mahdollisuuksien mukaan. Tärkein käynnissä oleva maataloustilastojen asetusmuutos on ns. SAIO-asetus (=ehdotus asetukseksi maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevista tilastoista).

Luken Tilastopalvelut piti laajan kierroksen asiakaskuulemisia talvella 2021–2022. Keskustelut käytiin Teams -palaverina. Keskustelujen jälkeen toiveet käytiin lävitse ja priorisoitiin tilastossa toteutukseen etenevät. Luken viranomaistoiminnalle ja tutkimukselle osoitetut toiveet välitettiin eteenpäin.

Asiakaskuulemisissa esiin tulleita toiveita edistetään etenkin muiden kehittämishankkeiden yhteydessä, kuten satotilaston uudistaminen vuonna 2022 tai maatalouden rakennetutkimus vuonna 2023. Ohjelmakaudella vuosina 2022–2024 ei ole suunnitteilla kehittää isoja uusia tilastoja, kuten esimerkiksi uusien orgaanisten maanparannusaineiden käyttö.

SAIO-asetusehdotus on osa Euroopan unionin maataloustilastojen nykyaikaistamiseen tähtäävää, vuodesta 2020 lähtien toteutettua maataloustilastostrategiaa. Asetusehdotus koskee maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevia tilastoja, joita ovat eläintuotannon tilastot (mm. eläinten lukumäärät, tuotokset), kasvintuotannon tilastot (mm. sadot, viljelyalat, kasvitaaseet), luonnonmukaisen tuotannon tilastot, maatalouden hintatilastot (hintaindeksit ja absoluuttiset hinnat) sekä ravinteita ja kasvinsuojeluaineita koskevat tilastot. Asetus korvaa useita vanhempia maataloustilastoja koskevia EU-asetuksia. Luke vastaa asetuksen tilastoinnista hintaindeksejä lukuun ottamatta, joiden tuotannosta vastaa Tilastokeskus. Uusia, ajankohtaisia tietotarpeita, joihin asetus vastaa, ovat yhteisen maatalouspolitiikan sekä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja siihen liittyvien pelloilta pöytään -strategian ja biodiversiteettistrategian tietotarpeet. SAIO-asetuksen myötä luomutilastointia tullaan edelleen laajentamaan. Olemme jo laajentaneet luomutietojen tilastointia viljan osto-, käyttö- ja varastotilaston, lihantuotantotilaston ja maataloustuotteiden tuottajahintatilastoissa tietojärjestelmien uudistamisen yhteydessä. SAIO-asetuksen myötä kasvinsuojeluaineiden maatalouskäytön tilastoinnin frekvenssi muuttuu todennäköisesti siirtymäajan jälkeen vuosittaiseksi nykyisen viiden vuoden sijasta. Lisäksi osa nykyisin vapaaehtoisesti (ESS-sopimusten perusteella) Eurostatille toimittamamme tilastoista, kuten ravinnetase (maatalouden peltotase), lannoitteissa myydyt ravinteet ja kananmunien tuotantotilastot muuttuvat lakisääteisiksi.

Maatalouden rakennetutkimuksen viljelijäkyselyn tietosisältö valmistellaan vuoden 2022 aikana. Valmistelussa huomioidaan asiakkailta tulleet tietotarpeet esimerkiksi liittyen maatilojen suoramyyntiin ja kasteluveden käyttöön ja lähteisiin kasvihuoneissa.

Maataloustilastojen tuotannon kannalta keskeinen tilastollinen rekisteri on ns. MAPU-rekisteri (maatalous- ja puutarhayritysrekisteri). MAPU-rekisteriin kootaan vuosittain tiedot Suomessa maatalous- tai puutarhatuotantoa harjoittavista tiloista ja rekisteri toimii maatiloja koskevien tilastojen lähdeaineistona ja poimintakehikkona otantatutkimuksille. Luke on uudistanut MAPU-rekisterin tietosisältöä, tietokantoja ja rekisteriin liittyviä tietovirtoja viime vuosien aikana. MAPU-rekisterin uudistamisen viimeistely jatkuu vuoden 2022 aikana. Tilastojen käyttäjille uudistukset tulevat näkymään mm. nykyistä pidempinä aikasarjoina ja tilastojen julkaisemisen nopeutumisena koskien lähinnä maatalouden rakennetilastoja. Uudistuksen myötä maatalouden rakennetilastoihin lisätään tieto luomutilojen lukumäärästä.

Olemme uudistaneet maito- ja maitotuotetilaston tietojärjestelmän vastaamaan mm. tulevan SAIO-asetuksen tietotarpeita. Maataloustilastoissa suunnittelemme uusien tietolähteiden (kuten, Fingridin sähkön datahub, maatilojen suunnitteluohjelmistot) käyttöönottoa. Näistä on tarkempi kuvaus kappaleessa '7. Uudet tietolähteet ja menetelmät'.

4. Metsätilastot

Metsätilastojen esittely

Luke tuottaa tilastoja Suomen metsäsektorista; metsistä, metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta. Puukaupan, hakkuiden ja metsäteollisuuden ulkomaankaupan tilastot julkaistaan kuukausittain ja miltei kaikki muut metsätilastot vuosittain. Metsätilastojen 19 tilastosta 11 on ESS-tilastoja ja 15 SVT-tilastoja. Tilastokokonaisuuden selkeyttämiseksi kaikki puun käyttöä kuvaavat tilastot kootaan yhdeksi Puun käyttö -nimiseksi tilastoksi vuoden 2023 aikana. Uudistus hyväksyttiin SVT-neuvottelukunnassa toukokuussa 2022. Tämän uudistuksen jälkeen metsätilastojen määrä Lukessa on 14. Vaikkei metsätilastointi perustu juurikaan EU:n suoriin tilastoasetuksiin, silti metsätilastoja tarvitaan osana Euroopan tilastojärjestelmää. Metsätilastojen tarkemmat tiedot löytyvät liitteestä 1.

Metsätilastojen merkitys kasvaa tulevaisuudessa, sillä sektorilla on meneillään sen rakenteita muuttavia kehityskulkuja. Metsätilastot seuraavat puun hakkuita ja käyttöä sekä niistä jalostettuja metsäteollisuustuotteita ja energiaa. Metsäsektorin tärkeimmän vientituotteen – paperin – kulutus on vähentynyt, mikä on heijastunut Suomeen paperitehtaiden sulkemisina, mutta toisaalta suomalaisen paperiteollisuuden tuotannon painopiste on vähitellen siirtymässä kartongin suuntaan.

Suomen metsien puusto muodostaa merkittävän hiilinielun, ja samaan aikaan sitä tarvitaan teollisuuden raaka-aineeksi, uusiutuvaksi energialähteeksi ja myös metsäekosysteemin osana tuottamaan elinympäristöjä uhanalaisille lajeille sekä virkistysmahdollisuuksia ihmisille. Puun energiakäytön merkitystä lisänee turpeen poltosta luopuminen. Puun käyttämisestä energian tuotantoon on virinnyt runsaasti poliittista keskustelua. Eniten puuta poltetaan metsäteollisuuden sivutuotteina energiaksi, mutta energiateollisuus hankkii myös raaka-ainetta suoraan met-

sästä. Energian kohonnut hinta ja saatavuus nostavat mielenkiintoa puuenergiatilastoihin. Metsätilastot tuottavat perustietoa energia- ja ilmastolinjausten suunnitteluun sekä YK:n ilmastopimuksen mukaiseen kasvihuonekaasulaskentaan.

Metsiä voidaan hyödyntää joko talouskäyttöön eli lähinnä puun tuotantoon tai metsä voi olla suojeltu. Metsien suojelumääristä on keskusteltu Euroopan parlamentissa, ja esiin on noussut huomattavasti nykyistä korkeampia suojelutavoitteita. Suojelun perusteet liittyvät luonnon monimuotoisuuteen, metsien elinympäristöjen säilyttämiseen ja hiileen. Luken julkaisema Metsien suojelutilasto kuvaa metsiä, joiden tarkoituksena on ympäristönsuojelu. Tilasto julkaistaan kolmen vuoden välein, ja se on tärkeää perustietoa vilkkaana käyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun. Uusi metsien suojelutilasto ilmestyy syksyllä 2022.

Kansallinen metsästrategia 2025 kuvaa metsäalan tärkeimmät tavoitteet ja on harjoitetun metsäpolitiikan työkalu. Parhaillaan valmistellaan vuoteen 2035 ulottuvaa metsästrategiaa. Metsätilastot muodostavat tärkeän perustan niin metsästrategian kuin alueellisten metsäohjelmienkin laatimiselle sekä niissä asetettujen tavoitteiden seurannalle.

Metsätilastojen kehittäminen

Perinteistä metsätaloutta ja metsäteollisuutta kuvaava tilastointi on monipuolista, kattavaa ja sillä on pitkät perinteet. Luken tuottamien metsätilastojen relevanssi arvioitiin laitoksen perustamisen yhteydessä vuonna 2015, jolloin metsätilastokokonaisuus todettiin aihealueiltaan relevantiksi.

Luken perustamisen jälkeen metsäalan tilastoinnin kehittämistarpeita selvitettiin 'Uudistuvan metsäalan tilastointi' -hankkeessa. Vuonna 2018 kokonaisuuteen lisättiin kansantalouden tilinpitoon perustuvat biotaloustilastot. Biotaloustilastointiin käytettävä menetelmä vaatii edelleen tarkentamista ja jatkokehittämistä.

Talvella 2021–2022 järjestettiin sarja asiakaskuulemisia metsätilastoinnin kehittämistarpeiden kartoittamiseksi. Palautetta metsätilastoinnista kerättiin mm. metsäteollisuusyritysten ja metsänomistajien etujärjestöiltä, hallinnolta, tutkimukselta, luonnonsuojelijoilta ja medialta. Varsinkin luonnon monimuotoisuuteen ja hiileen liittyvät teemat nousivat palautteessa esiin. Asiakaspalautteen perusteella metsätilastointia pidettiin laadukkaana, mutta myös tilastoinnin kehityskohteita löytyi. Luke selvitti ja priorisoi mahdollisuudet vastata asiakaspalautteena esiin nousseisiin uusiin tilastointitarpeisiin. Asiakaspalautteessa tuli myös runsaasti Luken viranomaistoimintaan tai tutkimukseen sekä myös muiden organisaatioiden tuottamaan tietoon liittyviä tarpeita. Nämä pyynnöt välitettiin eteenpäin.

Kaikkein seuratuin metsätilasto liittyy puukauppaan. Puukauppatilastoinnin kehittämismahdollisuuksia selvitettiin vuonna 2020. Selvitys kohdistui kokorunkohinnoitteluun ja sellaisiin puusta maksettuihin lisiin (bonusjärjestelmät, ehdolliset lisät ym.), jotka eivät sisälly kauppakirjaan merkittävään hintaan. Kokorunkohinnoittelun tilastointia viedään eteenpäin ja selvitetään lisää tietojen saatavuutta. Hinnan erilaisille lisille ei sen sijaan löydetty käyttökelpoista tilastointimenetelmää.

Eurostat selvittää tällä hetkellä ympäristötilinpidon laajentamista ja siihen vastaamisen muuttamista lakisääteiseksi. Ympäristötilinpidon yksi osa on metsätilinpito, johon kerättävää tietoa Luken tilastoyksikkö ja valtakunnan metsien inventointi tuottaisivat uudistuksen toteuduttua.

Hakkuutilastojen tietosisältöä ollaan laajentamassa. Parhaillaan selvitetään, voitaisiinko muuta tilastotietoa yhdistellä Luken hakkuutilastoon siten, että voitaisiin arvioida puun hakkuumääriä hakkuutavoittain. Myös hiilen liittämistä osaksi puuston poistuman tilastointia selvitetään. Uutuutena on ilmestymässä vuoden 2022 syksyllä kaikille tilaston käyttäjille avoimena kunnittaiset hakkuutiedot osana markkinapuun hakkuut tilastoa.

Metsänhoito- ja metsänparannustöihin ollaan liittämässä mukaan arviota metsänomistajien omatoimisesti tekemistä metsänhoitotöistä. Omatoimiset työt eivät ole sisältyneet tilastointiin, sillä niitä ei pysty arvioimaan metsäpalveluita tarjoaviin yrityksiin kohdistuvan tiedonkeruun kautta.

Puunkäyttötilaston rakennetta ollaan uudistamassa asiakaslähtöisempään suuntaan. Puun käyttöön liittyy useita erillisiä tilastoja sekä energia- että teollisuuspuusta, joita ollaan yhdistämässä helpommin hahmotettaviksi kokonaisuudeksi.

Metsätilastojen tiedonkeruissa pyritään mahdollisimman pieneen vastausrasitteeseen. Lähes kaikki tilastoaineisto kerätään metsäsektorin yrityksiltä. Parhaiten tavoite saavutetaan, jos tieto siirtyy sähköisesti rajapintojen kautta tiedontoimittajalta tilaston laatijalle. Metsätilastoissa tällaisen tiedon osuutta pyritään kasvattamaan jatkuvasti.

5. Kala- ja riistatilastot

Kala- ja riistatilastojen esittely

Luke tuottaa tilastoja kaupallisesta ja vapaa-ajan kalastuksesta, vesiviljelystä, kalan tuottajahinnoista, kalanjalostuksesta, kalan kulutuksesta, kalan ulkomaankaupasta, kalatalouden yritystoiminnasta sekä metsästyksestä. Lisäksi tuotamme taloudellisia seurantoja ja analyyseja kalatalousyritysten kannattavuudesta. Sektoriin kuuluu kaikkiaan 11 tilastoa, joiden tarkemmat tiedot löytyvät liitteestä 1. Näistä viisi on ESS-tilastoja ja kahdeksan on SVT-tilastoja. Tilastoaineistojen tiedonkeruu toteutetaan VOAS-ohjelmassa lukuun ottamatta metsästystilaston tiedonkeruuta, joka on tilasto-ohjelmaa. Tiedonkeruut kuitenkin tehdään pääsääntöisesti Tilastopalvelut-yksikössä. Tiedonkeruiden tarkemmat tiedot löytyvät liitteestä 2.

Kala- ja riistatalouden tilastojen aikasarjojen perusteella hallinto ja toimiala arvioivat käynnissä olevia muutoksia ja harkitsevat alan kehittämisen suuntausta ja painopisteitä. Tilastoja käytetään politiikkatavoitteiden asettamiseen ja tavoitteiden toteutumisen seurantaan sekä kansallisesti että Yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) piirissä Itämerellä. Uudistettu kalastuslaki ja kestävä hyödyntämisen periaate ovat lisänneet kalatalouden tilastojen tietotarpeita ja parantaneet niiden tuottamisen edellytyksiä. Tilastoihin pohjautuvat analyysit ovat usein välttämättömiä sekä kalavarojen runsauden, kestävä saalismäärän ja politiikkatoimien vaikutusten arvioimiseen, että toimialan kehityksen ajureiden tunnistamiseen. Erityisesti saalistilastot ovat keskeisiä lähtötietoja laadittaessa arvioita kalakantojen tilasta ja ennustettaessa kalastuksen vaikutusta

niihin. Taloudellisten tunnuslukujen ja tilinpäätöstietojen avulla seurataan myös kalatalouden kannattavuutta, kalatalousyritysten taloudellista tilaa ja tuotetaan ajankohtaisia katsauksia toimialasta.

Vapaa-ajankalastuksesta ja metsästyksestä laaditut tilastot kuvaavat kansalaisten saamia virkistys-tyshyötyjä. Tilastot auttavat ymmärtämään ekosysteemipalvelujen merkitystä hyvinvoinnin osatekijänä. Tilastojen perusteella arvioidaan myös virkistystyksen taloudellista arvoa. Kalan kulu- tuksesta laaditut tilastot kuvaavat kansalaisten saamia terveyshyötyjä ravintotaseen osana. Ti- lastolla on ajankohtaista merkitystä kotimaisen kalan edistämishjelmassa, jossa on asetettu tavoitteita kalan elintarvikekäytön lisäämiselle ja kalatalouden arvoketjun kehitykselle.

Kalatalous- ja metsästystilastointi perustuu sekä kansallisiin lakeihin että EU:n tilastosäädöksiin ja kalatalouden EU-tiedonkeruuohjelman velvoitteisiin. Tilastojen perustietoja toimitetaan kan- sainvälisiin tilasto-ohjelmiin (Eurostat ja FAO). Euroopan komissio on käynnistänyt Euroopan kalastilastoasetusten uudistustyön, joka valmistuu 2020-luvun puolivälissä. Työtä koordinoi Eu- rostat.

Tuotamme tilaston kuukausittain kalan ulkomaankaupasta ja neljännesvuosittain kalan tuotta- jahinnoista. Muut tilastot tuotetaan vuosittain, paitsi vapaa-ajankalastustilasto ja kalanjalostus- tilasto vuorovuosina.

Kala- ja riistatilastojen kehittäminen

Kalatilastoissa kuten muissakin tilastoissamme huomioimme hallinnon ja tutkimuksen kan- salliset ja kansainväliset tietotarpeet kalavarojen arvioinnissa ja politiikkatoimien vaikutusten seurannassa. Syksyllä 2021 järjestetyissä asiakaskuulemistilaisuuksissa keskityttiin elinkeinoka- latalouden tilastojen kehittämistarpeiden tunnistamiseen. Runsaan 50 kehittämisisdean jou- kosta toteutetaan kustannus-hyötysuhteeltaan parhaimmiksi arvioidut ehdotukset jo vuoden 2022 tilastojulkistuksissa. Uusia tilastomuuttujia ovat muun muassa taloudellisesti merkittävim- pien kalalajien yksikkösaaliit ja lohien kappalemääräinen saalis merialueen kaupallisen kalastuk- sen tilastossa, ja saaliin määrä ja arvo kalastajaryhmittäin kaupallinen saalis sisävesillä -tilas- tossa. Myös vapaa-ajankalastustilaston tietosisältöä laajennetaan niin että se vastaa vuoteen 2012 saakka julkaistujen tilastojen tietosisältöä. Lisäksi tilastoista käydään teemakeskusteluja asiakasryhmätapaamisissa, joissa myös opastetaan Luken uudistuneen sivuston käyttöä.

Myöhemmin ohjelmakauden aikana lisäämään maakuntajako tilastoihin, joissa se on relevantti. Lisäksi aloitetaan tilastoestimaattien otantavirheen kuvaaminen vapaa-ajankalastus-, metsäs- tys- ja kaupallinen kalastus sisävesillä -tilastoissa. Nämä tilastot sisältävät epävarmuutta, jonka määrä tilastojen jatkokäyttäjien on syytä ottaa huomioon. Tilasto-ohjelman kehittämisen li- säksi asiakastapaamisissa nousi esiin useita tutkimuskysymyksiä, jotka on välitetty Luken tutkimusoh- jelmien tietoon.

Tilastojen tietosisältöä uudistetaan myös EU:n asetusmuutosten myötä. EU-lainsäädännön muuttuminen tuskin johtaa suuriin muutoksiin tilastojen sisällössä tai niiden tuottamisessa. Joutunemme aloittamaan luomuvesiviljelyn tilastoinnin, ja vapaa-ajankalastustilasto tuotetaan kenties joka vuosi. Asetusluonnoksessa on muun muassa annettu kriteeri suurimmalle sallitulle otantaepävarmuudelle (suhteellinen keskivirhe), mutta vaatimus on epärealistinen, ja todennä- köisesti se muuttuu tai poistetaan asetuksesta. Tilastotuotantoa ohjaa myös EU:n yhteisen ka-

lastuspolitiikan valvonta-asetus, jonka uudistaminen on käynnissä, sekä kansallinen monivuotinen suunnitelma (EU-MAP). Niistä seuraa reunaehdot kalastustilastojen sisältöön ja tiedonkeruun resursseihin.

Automaatiota lisätään tiedonkäsittelyprosessissa useissa tilastoissa. Kansalaistiedonkeruuseen pohjautuvan vapaa-ajankalastilaston uusi tiedonkeruusovellus viimeistellään, ja metsästystilaston tiedonkeruusovelluksen teknologia uudistetaan, jotta kyselyyn vastaaminen tulee mahdolliseksi myös mobiililaitteilla.

6. Viestintä ja tiedon käytön edistäminen

6.1. Tilastoviestintä Lukessa

Luonnonvarakeskuksen tilastot kuvaavat maatalouden, metsätalouden sekä kala- ja riistatalouden tilan, kehityksen ja markkinat Suomessa. Tilastoviestinnän tehtävä Lukessa on kertoa näistä tilastoista tietojen käyttäjille mahdollisimman ymmärrettävästi, tasapuolisesti ja reaaliaikaisesti valittuja viestintäkanavia käyttäen.

Tilastojen julkistamista ohjaavat alan kansainväliset käytäntönsäännöt, jotka edellyttävät mm. julkaisemaan tilastot kaikille käyttäjille samaan aikaan. Luken tilastojulkistuksia täydennetään ja taustoitetaan tuottamalla viestintäsuunnitelmassa määritellyistä tilastoista mediatiedotteita, verkkouutisia, asiantuntijoiden blogitekstejä sekä osallistumalla tilastoista käytävään julkiseen keskusteluun. Jaamme ja tuotamme tilastoista sisältöä Luken sosiaalisen median kanaviin. Seuraamme viestinnän onnistumista valituilla mittareilla ja kehitämme palautteen perusteella toimintaamme.

Viestinnän tehtävä on tukea Luken strategiaa, johtamista, tutkimus-, viranomais- ja asiantuntijapalvelut- sekä tilasto-ohjelmien ja projektien viestintää. Tilastoviestintä tukee tilasto-ohjelman tavoitteita. Se perustuu tilasto-ohjelman toimintasuunnitelmaan, jossa on määritelty mm. viestinnän kohderyhmät, keinot ja kanavat sekä avainviestit. Tilastoviestintä on mitattavaa ja sen mittareina käytetään mm. julkisuusanalyysiä, mediaseurantaa sekä some- ja verkkoanalytiikkaa.

Luken tilasto-ohjelma linkittyy kiinteästi Luken strategian mukaisiin ilmiö- ja haastepohjaisiin tutkimusohjelmiin. Pyrimme lisäämään tilasto- ja tutkimusohjelmien välistä yhteistyötä. Näin voimme tarjota asiakkaillemme entistä monipuolisempaa tietoa eri aihealueilta.

Olemme järjestäneet syksyllä 2021 ja alkuvuodesta 2022 tilastojen asiakaskuulemisia. Asiakas-palautteessa nousi esiin tilastoviestintään liittyviä toiveita ja tarpeita. Niiden perusteella olemme muun muassa päättäneet järjestää vuosittain muutamasta, 1–3 keskeisimmästä tilastojulkistuksesta kaikille avoimia verkkotilaisuuksia eli webinaareja. Näin tilastojulkistuksille saadaan laajempaa näkyvyyttä ja vaikuttavuutta.

Pyrimme lisäämään Luken tilastojen näkyvyyttä myös uuden luke.fi-verkkosivuston kautta. Sivuston avulla Luken tilastojen ja tutkimuksen yhteistä näkyvyyttä voidaan kehittää muun mu-

assa julkaisemalla blogeja, verkkouutisia ja -artikkeleita. Lisäksi joistakin soveltuvista tilastojulkistuksista voidaan julkaista yhteisiä blogeja tai verkkouutisia eri virastojen asiantuntijoiden kanssa. Tilastolukuja taustoitetaan ja avataan esimerkiksi somepostauksissa ja muissa verkkojulkaisuissa.

Luken tilastoista tarjotaan julkaisuaineistoa Tilastokeskuksen Tieto & Trendit -julkaisuun ja muihin soveltuviin julkaisukanaviin. Lisäksi huomioimme erilaiset kansalliset ja/tai kansainväliset teemapäivät tilastoviestinnän suunnittelussa. Näitä sisältöjä jaetaan sosiaalisessa mediassa ja muissa soveltuvissa kanavissa. Myös tämä tukee tilastojen näkyvyyttä ja osallistumista ajankoh- taiseen keskusteluun.

Tilastojulkistusten viestintää suunnitellaan kokonaisvaltaisesti ja hyödynnetään monipuolisesti eri viestintäkanavia. Suunnittelussa huomioidaan myös edellä kuvattu asiakaspalaute. Tilasto- julkistuksista tuotetaan mediatiedotteita, verkkouutisia ja blogikirjoituksia Luken verkkosivus- tolle. Varsinkin blogeissa on mahdollista laajemmin taustoittaa tilastoa, punnita sen merkitystä yhteiskunnassa ja liittää mukaan myös Luken tutkimustuloksia. Näitä verkkosisältöjä jaetaan sosiaalisessa mediassa ja kannustetaan myös tilastovastaavaa osallistumaan keskusteluun.

Olemme määritelleet tilastoista nousevat avainviestit: Tuotamme maatalous-, metsä-, sekä kala- ja riistatilastot kestävän päätöksenteon tueksi.

6.2. Uusi luke.fi – käyttäjälähtöisyyttä saavutettavasti

Luonnonvarakeskus tuottaa Suomen toiseksi suurimpana tilastoviranomaisena ruoka- ja luon- nonvaratilastot, jotka julkaistaan luke.fi-tilastoportaalissa.

Luken strategisena tavoitteena on saattaa Luken tietovarannot sekä pitkät aikasarjat entistä paremmin tiedon tarvisijoiden käyttöön. Uusi luke.fi-verkkopalvelu vastaa tähän tavoitteeseen edistämällä tilastotiedon hyödyntämistä entistä laajemmin eri kohderyhmissä.

Sivustouudistuksessa yhdistettiin Luonnonvarakeskuksen tutkimus- ja tilastotiedon sivustot luke.fi ja stat.luke.fi yhdeksi kokonaisuudeksi. Uusi luke.fi-sivusto kokoaa yhteen kahden eri sivuston käyttäjät ja tarjoaa entistä paremmat mahdollisuudet löytää yhteen aiheeseen liittyvät sisällöt samasta, saavutettavasta palvelusta. Ketterällä kehittämistavalla sivuston rakentamista jatketaan yhä tämän julkaisun jälkeen keräämällä yleisöltä palautteita ja suunnittelemalla muu- tostöitä näitten perusteella.

Verkkopalvelu-uudistuksen myötä paitsi asiakaspalautteita, myös sivuston analytiikkaa seura- taan entistä tehokkaammin. Tavoitteena on kasvattaa systemaattisesti asiakas- ja kohderyh- määymmärrystä ja siten palvella niin erilaisten käyttäjäryhmien tietotarpeita kuin vahvistaa yh- tenäistä käyttäjäkokemusta.

Tilastokokonaisuuden sivustouudistusta ohjaa Luken strategian rinnalla tilasto-ohjelma, lain- säädäntö, SVT-julkaisuohjeet sekä tilastotoiminnan yhteisesti sovitut periaatteet ja käytännöt. Uudistuksella pyritään myös edistämään tilastotiedon julkaisemisen harmonisointia sekä tilas- totiedon käyttöä osana kansallista tilastoekosysteemiä.

6.3. Tietotuotteet ja palvelut

Luken tilastot julkaistaan luvussa 6.2. kuvatulla tavalla uudistetuilla [Luken verkkosivuilla](http://www.luke.fi/tilastot) (www.luke.fi/tilastot). Keskeinen osa tätä verkkopalvelua on tilastotietokanta, jossa tilastojemme taulukkomuotoinen aineisto on kaikkien käytettävissä avoimena datana. Julkaisemme verkkosivuilla myös muita tietotuotteita. Tämän verkkopalvelun indikaattorit osiossa julkaisemme maaseutuohjelman vaikuttavuusindikaattorit (ns. CAP-mittaristo), kansallisen metsästrategian 2025 seurantamittarit ja vuodesta 2022 lähtien biotalouslaskelmat, jotka julkaistiin ennen verkkosivujen uudistamista muualla Luken verkkopalvelussa.

Lisäksi julkaisemme verkkopalvelussamme muiden tuottamia tietoja, jotka eivät ole varsinaisesti tilastoja. Metsäteollisuus ry:n puukaupan viikkoseurannan tiedot julkaistaan viikoittain. Lisäksi julkaisemme tietoja metsävaroista, energiasta, metsien monimuotoisuudesta, metsäsektorin työvoimasta, metsäteollisuudesta ja teollisuuspuun korjuusta ja kaukokuljetuksesta. Arvioimme vuoden 2022 aikana näiden tietojen julkaisemisen tarvetta Luken tilastojen yhteydessä uudelleen. Uuden biotalousstrategian mukaisesti yhtenä strategisena toimenpiteenä Luke ja Tilastokeskus tarkentavat olemassa olevia biotalouden toimiala- ja sektoriohjaavia mittareita.

Verkkopalvelun lisäksi olemme julkaisseet vuosittain koosteen tuottamistamme metsätilastoista Metsätilastollisessa vuosikirjassa. Kirjaa julkaistiin Luken alkuvuosina nimellä Suomen metsätilastot. Ruoka- ja luonnonvaratilastojen e-vuosikirjan julkaiseminen on lakkautettu muiden muassa resurssisyistä. Viimeinen e-vuosikirja julkaistiin vuonna 2020. Jos tarvitsemasi tilastot eivät löydy verkkopalvelustamme tai julkaisuistamme, kannattaa olla yhteydessä Luken tietopalveluun. Tietopalvelumme auttaa Luken tilastoja koskevissa tietotarpeissa. Tietopalvelu tuottaa raportteja ja erilaisia tietotuotteita hallinnollisista ja tilastollisista rekistereistä sekä muista tietolähteistä.

7. Luken tilastojen tietolähteet

Luken tilastotuotannon keskeisenä tavoitteena on hyödyntää tilastojen tuotannossa olemassa olevia rekistereitä ja muita tietoaaineistoja mahdollisimman paljon ja samalla minimoida vastausrasitetta suorissa tiedonkeruissa. Olemme jo Suomen EU-jäsenyyden alusta saakka hyödyntäneet maataloushallinnon rekisteritietoja maataloustilastojen tietolähteenä. Kalatilastoissa Elinkeinokalatalouden keskusrekisteri (Kake) on merkittävä tietolähde. Metsätilastoissa olemme hyödyntäneet verottajan aineistoja lähinnä metsämaan omistustilastossa.

Uutena tilastojen tietolähteenä otimme käyttöön tulorekisterin maa- ja puutarhatalouden työvoimatilastossa osana maatalouslaskentaa 2020. Tulorekisterin käyttö toistuu vuoden 2023 maatalouden rakennetutkimuksessa samassa käyttötarkoituksessa. Olemme aloittaneet selvittämään mahdollisuuksia hyödyntää Fingridin datahubbia energiatilastojen lähtöaineistona yhdessä Tilastokeskuksen kanssa. Viime vuosien aikana olemme selvittäneet edelleen satelliittiaineistojen käyttöä satoarvioiden, satotilaston ja maan peitteisyyttä kuvaavien tilastojen tuottamisessa ja tämä työ jatkuu edelleen osana Eurostatin rahoittamia grants-projekteja. Maatilojen suunnitteluohjelmistojen tietojen hyödyntämismahdollisuuksia tutkitaan kasvinsuojeluainetilaston tietolähteenä seuraavan kasvinsuojeluainetilaston toteuttamisen yhteydessä vuosien 2023 ja 2024. Lisäksi jatkamme kansalaishavaintoihin perustuvien aineistojen käyttömahdollisuuksien selvittämistä tilastotuotannossa. Esimerkkinä näistä ovat Oma riista palvelu ja rakenteilla oleva Omakala-palvelu.

Rekisteritiedot ja muut käytettävissä olevat valmiit aineistot muodostavat noin 70 prosenttia tilastojemme lähdeaineistosta. Toinen merkittävä tietolähde on Luken omat tilastokyselyt, joista saadaan noin 30 prosenttia tilastojemme lähdeaineistosta. Vuosina 2022–2024 Luke toteuttaa 25 eri tilastokyselyä. Näistä kuukausittain toistuvia on 8, neljännesvuosittaisia 2 ja harvemmin pääsääntöisesti kerran vuodessa toistuvia 15. Tilasto-ohjelmaan kuuluvien tilastokyselyiden lisäksi käytämme Luken viranomaisohjelmaan (VOAS) kuuluvia tiedonkeruita erityisesti kalatilastojen tietolähteenä. Vuonna 2022 Lukessa toteutetaan kuusi VOAS-ohjelmaan kuuluvaa tiedonkeruuta, joita hyödynnämme tilastotuotannossa.

Suorissa tiedonkeruissa kehitämme Lukeen tiedonkeruualustaa, joka mahdollistaa erilaiset sähköiset tiedonkeruut tietoturvallisesti, saavutettavuusvaatimukset täyttäen ja kustannustehokkaasti. Tiedonkeruujärjestelmissä huomioidaan entistä paremmin eri päätelaitteet ja tiedonkeruuta rajapintojen kautta kehitetään edelleen yhdessä tiedonluovuttajien kanssa. Vahvan tunnistamisen käyttö tilastokyselyissä mahdollistaa esityöttötietojen käyttämisen tiedonkeruissa.

Luken tilastokyselyt vuosina 2022–2024 on kuvattu liitteessä 2.

8. Luken rooli tilastoekosysteemissä

Luke on yksi Suomen neljästä tilastoviranomaisesta tuottaen alansa tilastoja yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Muut tilastoviranomaiset ovat Tilastokeskus, Tulli ja Terveystieteiden tutkimuskeskus. Tilastokeskus on Suomen päävastuullinen tilastoviranomainen, ja koordinoi Suomessa tilastoja tuottavien viranomaisten tilastotyötä ja antaa kaikkia tilastoja tuottavien viranomaisten koskevia ohjeita.

Luke kuuluu Suomen tilastoekosysteemiin. Tilastoekosysteemi on tilastoalan viranomaisten verkosto, jonka osallistujat tuottavat Suomen virallisia tilastoja (SVT), Euroopan tilastojärjestelmän (ESS, European Statistical System)) tilastoja sekä muita tilastoja. Tilastoekosysteemiin kuuluu 11 valtion virastoa ja laitosta sekä kaksi muuta tilastoa tuottavaa laitosta. Suomen virallisen tilaston neuvottelukunta toimii tilastoja tuottavien viranomaisten yhteisenä foorumina virallisen tilastotoimen kehittämislinjausten ja Euroopan tilastojärjestelmän kansallisen tason koordinoimien tavoitteiden edistämiseksi. Tilastoekosysteemin kehittämislinjaukset vuosille 2021–2023 valmisteltiin Tilastokeskuksen koordinoimana tilastoekosysteemin toimijoiden yhteistyönä.

Kestävään kehitykseen, luonnonvaroihin ja ympäristöön liittyvää tilastointia tehdään useassa valtion virastossa riippuen viraston toimialasta. Ilmiöalueen tilastointi laajenee ja muuttuu sekä kattavuusvaateet kasvavat lähitulevaisuudessa. Sen vuoksi Tilastokeskus tilastointia koordinoivana viranomaisena on asettanut ilmiöalueen kehittämistä varten luonnonvarojen, vihreän kehityksen ja ympäristötilastoinnin yhteistyöryhmän. Ryhmän tehtäviä ovat:

- huolehtia aihealueen tiedon kattavasta ja relevantista tuottamisesta Suomessa sekä seurata aihealueen tietotuotannon kansainvälisiä ja kansallisia kehittämistarpeita sekä niihin liittyvän työnjaon valmistelu ja koordinointi
- käsitellä keskeisiä tehtäväalueen tilastotoimen asioita ja tehdä esityksiä virastojen yhteistyön kehittämiseksi
- EU-asioihin ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön liittyvä strateginen valmistelu
- tehtäväalueen kehittämishankkeiden tunnistaminen ja valmistelu sekä yhteisten Eurostat tilastotuotannon grantsien hankesalkun ohjaus
- parantaa tietojen kattavuutta, saatavuutta ja käytettävyyttä sekä tutkimuskäyttöä

Tilastokeskuksen edustaja Johanna Laiho-Kauranne toimii yhteistyöryhmän puheenjohtajana ja Luken edustaja Mari Ylä-Jarkko varapuheenjohtajana. Syke on kolmantena organisaationa mukana yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmän ensimmäinen kokous järjestettiin toukokuussa 2022.

Suuri osa Luken tilastoista pohjautuu EU-asetukseen tai muihin kansainvälisiin velvoitteisiin. YK ohjaa maailmanlaajuisia tilastotuotannon kehittämistä, missä maatalouden ja muun luonnonvaratalouden tilastoinnin kehittämisellä on merkittävä painopiste. ICES (Kansainvälinen merentutkimusneuvosto) määrittää kansainvälisillä sopimuksilla ja EU-asetuksilla kalatalouden tilastoinnista. Lisäksi FAO:lla ja OECD:llä on alan tilastotietotarpeita ja tietoja toimitetaan suoraan sekä Eurostatin kautta. Kansainvälisten metsäalan tilastoinnin merkittävin kehittäminen ohjaava taho on 'Joint FAO/UNECE Working Party on Forest Statistics, Economics and Management'.

Kansallisten tilastovirastojen pääjohtajien ESSC komitea ohjaa Euroopan unionin tilastointia. Sen alla toimii eri tilastoalueiden johtajaryhmiä, jotka koordinoivat alansa työryhmien työtä. Luken kannalta keskeiset tilastoalueiden johtoryhmät ovat DGAS (Directors' group on agricul-

tural statistics) ja DIMESA (Directors of sectoral and environmental statistics and accounts). ESSC komitea vahvistaa Euroopan tilasto-ohjelman. Euroopan tilasto-ohjelma vuosille 2021–2027 astui voimaan 3.5.2021 yhtenä osaohjelmana sisämarkkinoita ja Euroopan tilastoja koskevassa ohjelma- ja rahoituspuiteasetuksessa. Varsinainen tilastoja koskeva osaohjelma on asetuksen liitteessä II sisältäen kahdeksan politiikka-alueittain muodostettua osa-aluetta. Luken tilastot sisältyvät pääosin kestävä kehitys, luonnonvarat ja ympäristö osa-alueeseen. Tilastoasetukset määrittävät jäsenmaiden pakollisen tilastotuotannon ja ne valmistellaan komitologia-menettelyssä. Suomessa järjestettiin vuonna 2021 Euroopan tilastojärjestelmään liittyvä tilastotuotannon vertaisarviointi (Peer Review). Luke osallistui Tilastokeskuksen koordinoimaan arviointiin, jossa kansainvälinen asiantuntijaryhmä tutki, kuinka hyvin tilastojen tuottajat noudattavat EU:n tilastojärjestelmän käytännesääntöjä. Luke noudattaa arvioinnin mukaan hyvin käytännesääntöjä. Arvioinnin tulokset on kuvattu tarkemmin kappaleessa 2.

Virallisten kansainvälisten foorumeiden lisäksi teemme kansainvälistä tilastoyhteistyötä muilla foorumeilla. Esimerkiksi maataloustilastojen tekijät kokoontuvat säännöllisesti Pohjoismaisen ja Pohjoismaiden ja Baltian maiden kesken. Metsätilastoissa vastaavaan foorumiin osallistuu myös muita Itämeren alueen valtioita. Luke järjestää seuraavan maataloustilastojen Pohjoismaisen kokouksen marraskuussa 2022.

Kuva 2. Kansallisen tilastoekosysteemin toimijat (Lähde: Tilastoekosysteemin kehittämislinjaukset 2021–2023).

9. Liitteet

Liite 1. Luonnonvarakeskuksen tilastot

Liite 2. Luonnonvarakeskuksen tilastokyselyt

luke.fi

Luonnonvarakeskus
Latokartanonkaari 9
00790 Helsinki
puh. 029 532 6000